

paa. — Hvad angaar det Spørgsmaal, hvorvidt et Beneficium til fri Proces strækker sig, er det et Spørgsmaal, som ikke er besvaret i Rorthed. Deri eksisterer der jo en meget broget og vidt- løstig Praxis; men jeg vil henvise det ærede Medlem til en justitsministeriel Skrivelse af 30te Juli 1858, hvor han vil finde meget udførlig fremstillet Reglerne om fri Proces, deriblandt ogsaa de Regler, der gjælde om, hvor langt Beneficiet strækker sig, og hvad man er berettiget til at faae inddraget derunder; men isørigt antager jeg, at der ikke kan siges at være Tvivl om, at i alt Fald Execution og Ewangsauktion er Noget, der ligesom er indbefattet under Beneficiet saavel som Thingsvidner, der skulle optages i andre Jurisdiktioner til Oplysning i Sagen. Et andet Spørgsmaal er, hvad der formelt skal iagttages. At en Amtmand ikke kan befale nogen Sagsfører udenfor sit Amt at udføre saadanne Retshandlinger, maa betragtes som givet, og at en Mand, naar han har faaet Bevilling til fri Proces, ogsaa er berettiget til at forde udført, hvad der er nødvendigt for at foretage de Retshandlinger, der høre med, og som jeg her har omtalt, maa betragtes som en Konsekvens af, at han har faaet fri Proces i Hovedsagen; det vilde f. Ex. være urimeligt, naar man ved fri Proces har villet forhjælpe en Part til hans Ret, at han saa ikke skulde kunne faae Dommen egeveret naar han er fattig og ude af Stand til selv at betale, maatte man ellers næsten hellere slet ikke give ham fri Proces; thi det vilde dog være det aller ærgestligste Standpunkt at staa paa, at være bleven hjulpen af Justitsministeriet til at faae konstateret, at der tilkommer En Noget hos en Uden, men ikke at kunne faae denne Dom egeveret og saaledes komme til sin Ret. Disse Ting maa anses som naturlige Konsekvenser af, at man overhovedet har tilstaaet fri Proces; men, som sagt, Hovedsynspunktet, hvorfra dette Lovforslag gaar ud — og naar man ikke synes derom, kan man naturligvis ikke stemme for Lovforslaget — er, at der tilkommer Sagsførerne Betaling for det Arbejde, de udføre, og at de skulle have deres ligesom Løn for det Arbejde, de have præsteret, og at det er det Offentlige, som befaler dem til at udføre Arbejdet, der maa staa dem inde for Betalingen deraf; den have de en naturlig Ret til at holde sig til det Offentlige for.

Der blev gjort mig et Spørgsmaal af den ærede første Læser angaaende et Forhold, der egentlig ikke staa i nogen nødvendig Forbindelse med dette Lovforslag, men som det dog kunde foranledige til, nemlig hvorledes der forholdsvis efter Sagsførerloven i det Tilfælde, hvor det maa antages, at der ikke er det tilstrækkelige Antal tilbage af de gamle Procuratorer til at udføre de offentlige og beneficerede Sager. Derom

kan jeg kun bemærke, at der naturligvis forholdsvis i den Henseende, ganske som der staa i Sagsførerloven, og det er et Tilfælde, der er indtruffet i meget stort Omfang; det er slet ingen Sjældenhed. Der forholdsvis altsaa saaledes, at, naar der fra vedkommende Ret indkommer Forstilling om, at der ikke længere findes et tilstrækkeligt Antal af de gamle til at udføre offentlige og beneficerede Sager berettigede Sagsførere, og i den Anledning udtales Ønske om, at der maa blive antaget nogle dertil, saa sker det. Men i Overensstemmelse med Sagsførerlovens Ord er Betingelsen herfor, at der indkommer Begjæring herom fra Retten. Det er Noget, der allerede har viist sig Trang til paa mange Steder; uagtet det ikke er mere end 10 Aar siden, at Sagsførerloven kom, er der allerede foregaaet et saa betydeligt Mandefald mellem de ældre Sagsførere, at der er mange Jurisdiktioner i Landet, hvor man i Genhold til Sagsførerlovens Ord har antaget Sagsførere til Udprøvelse af Sagerne, og som det jo i det Hele maa gaa med slige Sagers administrative Behandling, gaar man i den Henseende væsentlig ud fra den Indstilling, der kommer til at foreligge baade med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvor mange man mener der behøves, og vel ogsaa i de fleste Tilfælde med Hensyn til Personerne, der foreslaas dertil.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvem der skulde udrede de her omhandlede Udgifter, skal jeg foreløbig bemærke, at der jo selvfølgelig ikke i Lovforslaget er brugt det Udtryk „det Offentlige“ for at tilsløre, hvem det er; det er Noget, jeg forudsætter maa være tilstrækkelig bekyndt for Alle, som i det Hele taget deltaget i Behandlingen af saadanne Lovforslag som dette og naturligvis ogsaa for dem, der senere skulle anvende dem. Det er som i saa mange Love, hvor det Udtryk „det Offentlige“ bruges, brugt for Rortheds Skyld i Stedet for at nævne flere Rækker eller bruge andre Udtryk, der vilde blive mere vidtløftige. Men jeg skal bemærke, at jeg ikke tror, det vil være rigtigt, at sætte denne Sag i Forbindelse med det større Spørgsmaal, om det er rigtigt, at Delinkventomkostningerne udredes af Kommunen, og om disse Omkostninger ikke hellere burde føres over paa Staten. Det er et Spørgsmaal, som jo vistnok vil kræve en noget forskjellig Besvarelse, efter som man tænker sig Retsforfatningen indrettet paa den ene eller den anden Maade, og jeg er tilbøjelig til at tro, at dette Spørgsmaal vilde faae en hel anden Stikelse under Forudsætning af, at Procesreformen indføres her i Landet, end det har nu. Men hvorom Alting er, forekommer det mig, at der ikke er nogen Grund til at sætte denne Sag i Forbindelse dermed, efter som jeg rigtignok antager, at den Forøgelse af Udgifter, der kunde følge af denne Lov, vilde være ringe,